

“Turizm” Kavramının Yer Aldığı Doktora Tezlerinin Bibliyometrik Analizi (2010-2020)

(Sayfa 23-42)

Doç.Dr. Erkan AKGÖZ
Selçuk Üniversitesi/Turizm Fakültesi
ORCID: 0000-0001-6723-0271
eakgozselcuk.edu.tr

Öğr.Gör. Refika ATALAY
Selçuk Üniversitesi/Turizm Fakültesi
ORCID: 0000-0002-8453-5867
ratalay@selcuk.edu.tr

Öz

Bu çalışmada, 2010-2020 yılları arasında yazılmış ve tez adlarında “turizm” ve ya “tourism” sözcükleri yer alan doktora tezlerinin çeşitli parametreler kapsamında bibliyometrik özellikleriyle incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın diğer bir amacı da turizmin disiplinler arası bir alan olduğunu kanıtlamak ve ilerleyen yıllarda turizm alanında çalışacak araştırmacılara kolaylık sağlamaktır. Bu amaçlar doğrultusunda 1-15 Aralık 2020 tarihleri arasında Yüksek Öğretim Kurumu Tez Merkezi (YÖKTEZ) veri tabanının “gelişmiş tarama” özelliği yardımıyla tezlerin başlıkları taranmış ve 327 teze ulaşılmıştır ancak bu tezlerin 8 adedi, erişime kapalı olması nedeniyle çalışmaya dâhil edilememiştir. Erişime açık olan 319 doktora tezi “yayın yılı”, “danışmanı”, “danışmanın unvanı”, “yazıldığı üniversite”, “yazıldığı enstitü”, “yazıldığı anabilim dalı”, “yayın dili”, “anahtar kelimeler”, “sayfa sayısı”, “tablo sayısı”, “örneklem”, “araştırmanın yöntemi” parametreleri kapsamında incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 24 programında analiz edilerek frekans dağılımları yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik Analiz, Parametre, YÖKTEZ, Doktora Tezi, Turizm

Bibliometric Analysis of Doctoral Theses in which the Concept of Tourism is Taking Place (2010-2020)

Abstract

In this study, it is aimed to examine the doctoral theses written between 2010-2020 with the words "turizm" or "tourism" in their thesis titles, with their bibliometric features within the scope of various parameters. Another aim of the study is to prove that tourism is an interdisciplinary field and to provide convenience to researchers who will work in the field of tourism in the coming years. For these purposes, between 1-15 December 2020, the titles of the theses were scanned with the help of the "advanced search" feature of YÖKTEZ database and 327 theses were reached, but 8 of these theses could not be included in the study due to their inaccessibility. 319 doctoral dissertations open to access “year of publication”, “advisor”, “title of advisor”, “university”, “institute”, “department”, “language of publication”, “keywords”, “number of pages”, “number of tables”, “sample”, “research method” parameters. The data obtained as a result of the research were analyzed in the SPSS 24 program and frequency distributions were made.

Keywords: Bibliometric Analysis, Parameter, YÖKTEZ, Doctoral Dissertations, Tourism.

1. Giriş

Turizm kavramı, Latince ‘de “geri dönme” anlamına gelen “*turnus*”, İngilizce’de “*dolaşma, turne, seyahat*” gibi anlamlara gelen “*tour*” kelime kökenlerinden türemiştir (Süt, 2014: 481). Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) turizmi, “*Bireylerin kişisel, ticari ve ya mesleki amaçlarla ikamet ettikleri yer dışındaki yerlere*

seyahat etmesini sağlayan ve turizm harcamalarını gerektiren sosyo-kültürel ve ekonomik bir olgu” olarak tanımlamıştır (Unwto, 2021).

Turizm, dışardan gelebilecek etkilere açık ve kırılgan bir sektör olmasına karşın kişilerin gelir düzeylerinde ve buna bağlı olarak boş zamanlarındaki artışla, ulaşımda ve diğer turizm hizmetlerindeki teknolojik ilerlemelerle (Kozak, 2009: 1), yıllarca dünyanın en hızlı büyüyen sektörlerinden biri haline gelmiştir. Günümüzde turizm sektörünün iş hacmi petrol, gıda ve otomobil ihracatıyla başabaş seyretmektedir (Unwto, 2008). Turizm sektörünün ivme kazanmasıyla birlikte akademik olarak yapılan çalışmalarda artış göstermiş ve turizm disiplinler arası bir fenomen haline gelmiştir (Büyüksalvarcı ve Keleş, 2016: 2759).

Bu kapsamda çalışmanın temel amacı 2010-2020 yılları arasında tez adında “turizm/tourism” ifadesi bulunan Türkçe ve İngilizce olarak yayımlanmış doktora tezlerini bibliyometrik olarak incelemek ve ilerde yapılacak akademik çalışmalara katkı sağlamaktır.

2. Turizm Eğitimi

Turizm, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülke ekonomileri içinde önemli bir yere sahiptir. Ülkelerin turizmden beklenen geliri elde edebilmeleri bu alandaki beşeri sermaye düzeyi ile doğru orantılıdır. Turizm alanında beşeri sermayeyi geliştirmenin yolu ise turizm eğitiminden geçmektedir. Bu kapsamda turizm eğitimi; *“her düzeydeki öğrencilere turizm bilincini, misafirperverliğin temel prensiplerini vermek, turizm endüstrisinde çalışan personelini; genel ve mesleki bilgilerini artırmak ve turizm endüstrisine yönetici, araştırmacı niteliklerinde uzman, uygulayıcı, teknisyen yetiştirmek için yapılan her türlü faaliyet”* şeklinde tanımlanabilir (Tüylüoğlu, 2003: 10).

Sanayi 4.0 la birlikte dünyada üretim ve hizmet sektörü dijitalleşme eğilimine girmiştir. Ancak dünyanın en büyük iş veren konumunda (Gu vd., 2008: 4) olan ve emek yoğun bir sektör özelliği taşıyan turizm insan faktöründen bağımsız düşünülemez. Bu nedenle turizm sektöründe eğitilmiş ve yetiştirilmiş iş gücü kaliteli hizmet sunumu, müşteri sadakati, rekabet gücünün elde edilmesi, gelirlerin artırılması ve işletmenin devamlılığında etkilidir. Turizm eğitimini önemli ve zorunlu hale getiren nedenleri şu şekilde özetlenebilir;

- Ülke kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması konusunda farkındalığı artırmak,
- Yerel halka, ülkeye gelen turistlere eşit ve liyakatli davranma yetisi kazandırmak,
- Topluma, turizm arzının temelini oluşturan doğal, tarihi ve kültürel değerlerin korunmasının gerekliliğini öğretmek sürdürülebilir turizm anlayışını sağlamak,
- Bireylere işbirliği için gerekli olan bilgi ve tecrübeyi kazandırmak,
- Turizmle ilgili faaliyetlerde bulunanların turizm endüstrisinde karşılaştıkları olayları değerlendirecek sorunlara objektif çözüm getirebilmesini sağlamak ve sonuçları kontrol etme yeteneğini kazandırabilmektir.

Bu kapsamda turizm eğitimi, turizm hizmetlerinde kalite ve vizyonu artırdığı için sektörün beklentilerini karşılayan iş gücünün yetiştirilmesinde, ülkenin turizmden istenilen payı almasında, rekabet gücünün artırılmasında, değişen teknolojilere uyum sağlanmasında, yeniliklere öncülük edilmesinde önemli bir yere sahiptir.

2.1. Dünya’da Turizm Eğitimi

Turizm, dünya çapında 322 milyon kişiyi istihdam eden ve küresel ekonomiye 2,3 trilyon dolarlık gelir sağlayan bir sektördür (Goh ve King, 2020: 266). Dolayısıyla turizm sektöründe küresel çapta, her geçen gün yetişmiş iş gücüne olan ihtiyaç artmakta ve turizm eğitimi önem kazanmaktadır.

Dünyada farklı ülkelerde farklı turizm eğitimleri mevcuttur. Turizm gelirlerinde ilk sırada yer alan ABD’de turizm eğitimi hem kamu hem de özel kesim tarafından verilmektedir ve meslek liseleri, iki yıllık meslek yüksekokulları, politeknikler, lisans olmak üzere dört kademedeki oluşmaktadır (Taşkın, 2006: 27-28). Dünyanın en fazla turist çeken ülkesi olan Fransa’da ise turizm eğitimi *“temel otelcilik eğitimi sağlayan kurumlar”, “otelcilik eğitimi veren liseler”* ve *“otelcilik yükseköğrenimi veren kuruluşlar”* olmak üzere üç kuruluş tarafından yürütülmektedir (Tüylüoğlu, 2003: 50-51). İtalya’da turizm eğitimi, Çalışma Bakanlığına bağlı özerk bir kuruluş olan ENANLC (Ente Nazionale Addestramento Lavatory Comercio), Ticaret İşleri Yetiştirme Millî Teşkilatı ve Devlet Otelcilik Personeli Mesleki Enstitüsü kapsamında verilmektedir (Denk ve

Koşan, 2017: 63). Almanya’da turizm eğitimi, meslek okulları, meslek yüksekokulları, üniversiteler dışında kamu ve özel kesim tarafından düzenlenen kurslarla da verilmektedir. Bu kapsamda yedi yıllık ilköğretim eğitimi tamamlayan kişiler üç yıllık uygulamalı eğitimle sektörde istihdam edilebilecek yetiye ulaşmaktadırlar (Eren, 2020: 22-23). Yunanistan’da turizm eğitimi temelde Eğitim Bakanlığına bağlı olmakla birlikte Teknolojik Eğitim Enstitüleri ve Ulusal Turizm Birliği tarafından da yürütülmektedir. Yunanistan’da ilk ve orta öğretim düzeyindeki turizm eğitimi özel okullar tarafından da verilmektedir. Ancak yükseköğretim düzeyindeki turizm eğitiminde yalnızca devlet okulları mevcuttur (Ergün, 2013: 13-14). Polonya’da turizm eğitimine “Avrupa Toplulukları Komisyonu” destek vermektedir ve turizm eğitimi rekreasyon üzerine yoğunlaşmıştır (Isayeva, 2018: 56). İngiltere’de turizm eğitimi ağırlıklı olarak turizm işletmelerinin ihtiyaç duydukları iş gücünü iş başı eğitimle yetiştirmeleri prensibine dayanmaktadır (Taşkın, 2006: 29). Sertifika almaya yönelik iş başı eğitimler ile kurslarla başlayan ve dört kademedен oluşan turizm eğitimi lisansüstü düzeye kadar sürmektedir (Gharamaleki, 2011: 32). İran’da turizm eğitimi, 1935 yılında “Yabancı Gezginleri Çekme ve Propaganda Dairesi” kurulmasıyla başlamıştır. Yıllar itibariyle özellikle dış turizmi canlandırmaya yönelik pek çok eğitim hamlesi yapılmıştır. Günümüzde ise turizm eğitimi meslek liseleri ile başlayan ve lisansüstü eğitimle tamamlanan farklı kademelere sahiptir (Gharamaleki, 2011: 60-64).

2.2. Türkiye’de Turizm Eğitimi

Türkiye’de uygulanan turizm eğitimini yaygın ve örgün eğitim sistemi olarak ayırmak mümkündür (Demirkol ve Pelit,2002:3). Literatürde, “sürekli eğitim, yaşam boyu eğitim, yaşam boyu öğrenme, dönüşlü eğitim, halk eğitimi” (Türkoğlu ve Uça, 2011: 49) şeklinde de anılan yaygın eğitim 2547 sayılı Kanuna göre; “toplumun her kesimine değişik alanlarda bilgi ve beceri kazandırma amacı güden bir eğitim – öğretim türüdür” (Mevzuat, 2021). Türkiye’de yaygın eğitim “Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, AB Eğitim ve Gençlik Programları Dairesi Başkanlığı, meslek kuruluşları, açık öğretim fakültesi, sosyal kuruluşlar, üniversiteler, belediyeler, sendikalar, özel eğitim kurumları ve işletmeler” tarafından verilmektedir (Eren, 2020: 10).

Örgün turizm eğitimi, ülkedeki sınav sistemiyle seçilmiş ve belirli bir yaş gurubundan oluşan kişilere amaca uygun hazırlanmış ders programları kapsamında verilen eğitimidir (Denk, 2017: 17). Bu kapsamda Türkiye’de örgün turizm eğitimi, ortaöğretim düzeyinde başlayıp ön lisan, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyine kadar sürmektedir.

Türkiye’de orta öğretim düzeyindeki turizm eğitimi Osmanlı Döneminde ve Cumhuriyetin ilk yıllarında “iş başı eğitimi” niteliğindedir. 1960’lı yıllara kadar turizm eğitimiyle ilgili bir düzenlemeye rastlanmamakla birlikte bu konuda çeşitli girişimler yapılmıştır. Türkiye’de ilk düzenli turizm eğitimi 1953 yılında Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın işbirliğiyle Ankara ve İzmir Ticaret Liselerinde “Turizm Meslek Kursları” ve “Tercüman Rehberlik Kursları” açılmıştır (Yayla vd, 2017: 48). 1960’larda “7334 Sayılı İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri Kanunu” kapsamında 1961 yılında Ankara Otelcilik Okulu eğitime başlamıştır (Üzümcü ve Alyakut, 2017: 72). 1963 yılında Devlet Planlama Teşkilatı’nın kurulmasıyla Türkiye’de planlı kalkınma dönemine geçilmiştir. Planlı dönemde 1967 yılında İstanbul’da, 1975 yılında da Kuşadası’nda otelcilik okulları açılmıştır.1984 yılında ise kısmen yabancı dille eğitim yapan “Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri” eğitime başlamıştır (Boylu ve Arslan, 2014: 81).

Türkiye’de yükseköğretim düzeyindeki turizm eğitimi ön lisans, lisans ve lisansüstü olmak üzere üç aşamada verilmektedir. Bu kapsamda ilk turizm ön lisans eğitimi 1970’li yıllarda Boğaziçi ve Ege Üniversitelerinde başlamıştır. Daha sonra 1974’te Hacettepe Üniversitesinde turizm ön lisans eğitimi faaliyete geçmiştir (Ünlüönen ve Boylu, 2005: 15-16). 1980’li yıllardaki liberalleşme hareketleri kapsamında turizm eğitimi dikkat çekmeye başlamış ve turizm alanında ön lisans eğitimi alan öğrenci sayısında da artış olmuştur (Unur ve Köşker, 2015: 51). 2019- YKS Turizm Yerleştirmeleri Raporuna göre; turizm eğitimi %62,8 oranında ön lisans olarak verilmektedir. Aynı rapora göre ön lisans eğitimi veren turizm okullarının tamamı devlet üniversitelerinden oluşmaktadır (Tuna vd., 2021). Türkiye’de lisans düzeyindeki turizm eğitimi ilk olarak 1965 yılında “Ankara Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu” ile başlamıştır. 1992 yılında ise Turizm Fakülteleri faaliyete geçmiştir (Ünlüönen ve Boylu, 2005: 20). 1992’den sonra yeni üniversitelerinde açılmasıyla birlikte turizm lisans eğitimi veren üniversitelerde de önemli bir artış gözlemlenmiş, yıllar itibariyle turizm lisansı alan öğrenci sayısı da artmıştır (Boylu ve Arslan, 2014: 86). 2019-YKS Turizm Yerleştirmeleri Raporu’na göre turizm eğitiminin %37,2’sini lisans eğitimi oluşturmaktadır. Söz konusu rapora göre turizm alanında lisans eğitimi veren turizm okullarının %83,3’ü Devlet Üniversiteleri bünyesindedir (Tuna vd., 2021). Türkiye’de ilk

yüksek lisans eğitimi 1981 yılında Hacettepe Üniversitesi kapsamında, ilk doktora programı ise İstanbul Üniversitesi bünyesinde açılmıştır (Unur ve Köşker, 2015: 6-57). Yıllar itibarıyla enstitülerin sayısının artmasına paralel olarak öğrenci sayısında da artış olmuştur (Üzümcü ve Alyakut, 2017: 74). Günümüzde lisansüstü eğitime olan talebin artmasının önemli bir nedeni de sektörde iş arayanlar için ön koşul niteliği oluşturmaktadır. Bu kapsamda 2015 yılı itibarıyla Türkiye'deki 190 üniversitenin 40'ında turizmle ilgili en az bir lisansüstü program yer almaktadır (Tekin, 2016: 176).

3. Literatür Taraması

Köseoğlu vd. (2016) yapmış oldukları araştırmada 2008 yılından sonra turizm alanında yapılmış bibliyometrik çalışmalarda artış olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Alan yazın incelendiğinde turizm ve turizm kapsamına giren yayınları araştıran bibliyometrik çalışmalara paralel olarak bu alandaki lisansüstü tezleri inceleyen bibliyometrik çalışmalarda da artış olduğu gözlemlenmiştir.

Arendt, (2000) 1951-1998 yılları arasında Kuzey Amerika'da turizm coğrafyasını konu alan 66 doktora ve 22 yüksek lisans tezinin değerlendirdiği çalışmada 1990'larda bu alanda yazılmış yüksek lisans tezlerinin ağırlıklı olduğu verisine ulaşmıştır. Bao, (2002) 1989-2000 yılları arasında Çin'de turizm coğrafyası üzerine yazılmış doktora tezlerini incelemiş bu alanda en fazla 1998 yılında çalışıldığını ortaya koymuştur. Affi, (2009) Mısır'da yer alan 3 üniversitenin turizm alanında 1975-2008 yılları arasında yayımlanmış 55 doktora tezini incelediği çalışmada tezlerin yarısına yakınının (26) 2004 yılından sonra yazıldığı bilgisini vermektedir. Weiler vd., (2012), araştırmalarında 1951-2010 yılları arasında ABD, Kanada, Avustralya ve Yeni Zelanda'da turizm alanında yayımlanmış olan 1888 adet doktora tezini bibliyometrik olarak incelemişler, genel olarak psikoloji, çevre ve antropoloji konuları üzerine çalışıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Cevizkaya vd., (2014) yapmış oldukları çalışmada 2000-2013 yılları arasında turizm yazınında yer alan engellilerle ilgili çalışmalarını içeren lisansüstü tezleri ve makaleleri bibliyometrik olarak analiz etmişlerdir. Bu kapsamda 603 lisansüstü tezi "*tez türü*", "*yayımlandığı yıl*", "*yayımlandığı üniversite*", "*yayımlandığı enstitü*" ve "*tezin çalışma konusu*", incelenmiştir. Araştırma kapsamında incelenen 49 makale ise "*yayın yılı*" parametreleriyle değerlendirilmiş ve engellilerle ilgili tez ve makalelerin en fazla Gazi Üniversitesinde yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Tayfun vd., (2016) 1985-2016 yılları arasında Gazi Üniversitesi bünyesinde turizm alanında yayımlanmış olan 367 lisansüstü tezi "*özet kurgusu*", "*yararlanılan disiplin*", "*lisansüstü düzey*", "*enstitü türü*", "*danışman unvanı*" ve "*araştırma yılı*" parametreleriyle bibliyometrik olarak incelemişlerdir. Sünnetçioğlu vd., (2017) turizm alanında yazılan gastronomi konulu 26 adet lisansüstü "*tezin yayın yılı*", "*tez türü*", "*üniversite*", "*anahtar kelimeler*", "*sayfa sayısı*", "*danışmanın akademik unvanı*", "*tez konusu*", "*benimsenen araştırma yaklaşımı*", "*örnekleme tekniği*", "*örnekleme grubu*", "*veri toplama aracı*" gibi değişkenler kapsamında incelemişler ve yayımlanan tezlerin pazarlama konusu kapsamında olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Demirbulat ve Dinç, (2017) çalışmalarında 1987-2015 yılları arasında sürdürülebilir turizm konulu lisansüstü tezleri incelemişlerdir. Bu kapsamda 41 adet yüksek lisans 21 adet doktora tezi "*tez türü*", "*yayımlandığı yıl*", "*yayımlandığı üniversite*", "*yayımlandığı enstitü*", "*anabilim dalı*" ve "*tezin çalışma konusu*" olmak üzere farklı parametrelerle bibliyometrik olarak araştırmışlardır. Aydın, (2017) Ticari amaçlı yiyecek-içecek alanına yönelik 1988-2013 yılları arasında hazırlanmış olan 179 adet lisansüstü tezi "*yılı*", "*hazırladığı anabilim dalı*", "*hazırladığı üniversite*", "*hazırladığı enstitü*", "*konusu*", "*danışmanlığını yürüten kişi*", "*danışmanlığı yürüten kişinin unvanı*", "*araştırma türü*", "*araştırma yaklaşımı*" ve "*araştırma alanı*" parametreleri ile değerlendirmiştir. Araştırmanın sonucuna göre ticari yiyecek-içecek alanında yazılan lisansüstü tezlerin büyük çoğunluğu Sosyal Bilimler Enstitüsü şemsiyesi altında toplanmıştır ve yine büyük oranı Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı kapsamındadır. Bu alanda en fazla tercih edilen araştırma yöntemi ise nicel yöntemdir. Tayfun vd., (2018) 1990-2018 yılları arasında yiyecek-içecek üzerine yazılmış 164 lisansüstü tezi pek çok farklı parametre kapsamında tetkik etmişler ve söz konusu alanda 2007 yılından sonra araştırmaların hız kazandığını gözlemlemişlerdir. Ayaz ve Türkmen, (2018) 1999-2017 yılları arasında yazılmış ve Ulusal tez merkezinde yayımlanmış yöresel yiyecekleri konu alan 45 adet lisansüstü tezi "*yıl*", "*üniversite*", "*ana bilim dalı*", "*yazım dili*", "*tez türü*", "*çalışma konusu*", "*anahtar kelimeler*" ve "*araştırma yöntemi*" değişkenleri kapsamında bibliyometrik olarak incelenmişlerdir. Araştırma yöresel yemeklerle ilgili çalışmaların 2016 yılında ağırlık kazandığı bulgusunu vermektedir. Şalvarcı ve Aylan, (2019) 2014-2018 yılları arasında Turizm İşletmeciliği Anabilimdalı kapsamında yayımlanmış 52 doktora tezini konu ve örnekleme kriterlerini baz alarak ayırdıkları ve içerik analizinden yararlandıkları çalışmalarında, çoğunlukla yönetim organizasyon çerçevesinde çalışıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Aydın ve Aksöz, (2019) 2003-2018 yılları arasında destinasyon alanında yazılmış 236 lisansüstü tezi çeşitli parametreler kapsamında inceledikleri çalışmalarında yazılan tezlerin %92'sinin Sosyal Bilimler

Enstitüsü kapsamında olduğunu gözlemlemişlerdir. Çolakoğlu vd., (2019) 2008-2018 yılları arasında medikal turizm alanında yayımlanmış 31 lisansüstü tezi çeşitli parametreler kapsamında incelemiş ve bu alanda yapılan ilk tez çalışmasının 2008 yılında olduğu, 2013-2016 yıllarında ise çalışmaların hız kazandığı verisini elde etmiştir. Örnek ve Karamustafa, (2020) yapmış oldukları çalışmada 1989-2019 yılları arasında YÖKTEZ veri tabanında yayımlanmış olan turizm rehberliği alanındaki lisansüstü tezleri bibliyometrik açıdan değerlendirmeyi amaçlamışlardır. Bu kapsamda 105 adet yüksek lisans ve 18 adet doktora tezi değerlendirmeye alınmış, sonuç olarak bu alandaki tez çalışmalarının en fazla Balıkesir Üniversitesinde yapıldığı, enstitüler arasında Sosyal Bilimler Enstitüsünün, anabilim dalları arasında ise Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalının ön plana çıktığını sonucuna ulaşmışlardır. Akgün, (2020) yapmış olduğu çalışmada ulusal tez merkezinde yer alan kadın iş gücü ve turizm konulu lisansüstü tezleri “*yıl, tür, üniversite, ana bilim dalı, anahtar kelimeler, araştırma türü, işletme türü ve örneklem*” parametreleriyle bibliyometrik açıdan incelemiştir. Araştırmada turizm alanında kadın iş gücüyle ilgili yazılan tezlerin kısıtlı olduğu ve bu tezlerin %75’inin yüksek lisans tezlerinden oluştuğu görülmektedir. Özçoban, (2020) 1998-2019 yılları arasında inanç turizmini konu alan 47 lisansüstü tezi çeşitli değişkenler bağlamında irdelemiş, mevcut çalışmayı da destekleyecek şekilde tezlerin Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı kapsamında ağırlık kazandığı, danışman unvanları açısından ise Profesörlerin oranının daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Pritchard, (1969) yapmış olduğu çalışmada istatistiksel bibliyometrik tanımının ilk kez 1922 yılında E.Wyndham Hulme tarafından kullanıldığını belirtmiş ve bibliyometrinin, Hulme tarafından belge sayma yoluyla bilim ve teknoloji süreçlerinin aydınlatılması olarak tanımlandığını aktarmıştır. Söz konusu çalışmada bibliyometrik, matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kitaplar ve diğer iletişim araçlarına uygulanması olarak tanımlanmıştır.

Bu çalışmada nitel bir araştırma yöntemi olan bibliyometrik analiz kullanılmıştır. Bibliyometrik çalışmalar, turizmin disiplinler arası bir alan olma özelliğini kanıtlaması açısından önemlidir (Tayfun vd., 2016:56). Bibliyometrik çalışmalar aynı zamanda bir bilim dalıyla ilgili veri bütününe sağlayarak sistematik çalışmayı kolaylaştırıcı etkiye de sahiptir (Sünnetçi vd., 2017: 347).

Söz konusu bilgiler ışığında gerçekleştirilen çalışmada verilerinin elde edilmesinde Yüksek Öğretim Kurumu Tez Merkezi (YÖKTEZ) veri tabanından yararlanılmıştır. Bu kapsamda 1-15 Aralık 2020 tarihleri arasında tez adında “*turizm*” ve “*tourism*” kelimelerini yer alan ve erişime açık olan 319 adet doktora tezi araştırmaya dâhil edilmiştir.

Çalışmada araştırılan sorular şunlardır;

- Araştırmaya veri sağlayan doktora tezlerinin yayımlandıkları yıllara göre dağılımları nasıldır?
- Araştırmaya veri sağlayan doktora tezlerinin danışman unvanlarına göre dağılımları nasıldır?
- Araştırmaya veri sağlayan doktora tezlerinin yayımlandığı üniversiteye göre dağılımları nasıldır?
- Araştırmaya veri sağlayan doktora tezlerinin yayımlandığı enstitüye göre dağılımları nasıldır?
- Araştırmaya veri sağlayan doktora tezlerinin yayımlandığı anabilim dalına göre dağılımları nasıldır?
- Araştırmaya veri sağlayan doktora tezlerinin yayım diline göre dağılımları nasıldır?
- Araştırmaya veri sağlayan doktora tezlerinin anahtar kelimelerine göre dağılımları nasıldır?
- Araştırmaya veri sağlayan doktora tezlerinin konularına göre dağılımları nasıldır?
- Araştırmaya veri sağlayan doktora tezlerinin örneklemine göre dağılımları nasıldır?
- Araştırmaya veri sağlayan doktora tezlerinin araştırma yöntemlerine göre dağılımları nasıldır?
- Araştırmaya veri sağlayan doktora tezlerinin sayfa ve tablo sayılarının dağılımları nasıldır?

Alan yazın tarandığında lisansüstü tezlerin bibliyometrik olarak inceleyen çalışmalarda genellikle araştırmanın örnekleme (Akgün, 2020); alanı (Aydın, 2017; Aydın ve Aksöz, 2019) konusu (Akkaşoğlu vd., 2019; Ayaz ve Türkmen, 2018) gibi kriterlerin dikkate alındığı tespit edilmiştir. Bu araştırma da ise; çalışmanın yapıldığı yıl, danışman unvanı, üniversite, enstitüsü, ana bilim dalı, dili, sayfa ve tablo sayısı, örneklem, araştırma yöntemi incelenmiştir. Araştırma 2010-2020 yılında hazırlanan doktora tezler ile sınırlandırılmıştır. Elde edilen veriler frekans analizi yapılmış ve çapraz karşılaştırma tabloları hazırlanarak yorumlanmıştır.

5. Araştırmanın Bulguları

Araştırma kapsamındaki doktora tezlerinin yıllara göre dağılımları tablo 1’de gösterilmiştir. Bu kapsamda en fazla 2019 yılında (%15) ve en az 2012 yılında (%2,8) yayım yapıldığı görülmektedir. Tezlerin hazırlandığı yıllara göre sayıları, düzensiz olmakla birlikte yıllara göre artış göstermiştir.

Tablo 1-Doktora Tezlerinin Yayım Yıllarına Göre Dağılımı

Yıl	N	%
2010	27	8,5
2011	18	5,6
2012	9	2,8
2013	20	6,3
2014	29	9,1
2015	28	8,8
2016	26	8,2
2017	40	12,5
2018	44	13,8
2019	48	15,0
2020	30	9,4
Toplam	319	100,0

Doktora tezlerinin danışman unvanlarına göre dağılımları tablo 2’de gösterilmiştir. Araştırma kapsamındaki doktora tezlerine danışmanlık yapan akademisyenlerin %62,1’nin profesör unvanına sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 2-Doktora Tezlerinin Danışman Unvanlarına Göre Dağılımı

Danışman Unvanı	N	%
Prof. Dr.	198	62,1
Doç. Dr.	92	28,8
Dr. Öğr. Üyesi	29	9,1
Toplam	319	100,0

Tablo 3’te tezlerin yayımlandıkları üniversitelerin dağılımları gösterilmektedir. Araştırma kapsamındaki tezlerin Türkiye genelindeki 68 farklı üniversitede yayımlandıkları görülmektedir. Bu üniversiteler arasında ise en fazla tez yayımlanmış olan üniversitelerin Akdeniz Üniversitesi (%8,5) ve Gazi Üniversitesi (%8,5) olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 3-Doktora Tezlerinin Yayımlandıkları Üniversiteye Göre Dağılımları

Üniversite	N	%
Akdeniz Üniversitesi	27	8,5
Gazi Üniversitesi	27	8,5
Dokuz Eylül Üniversitesi	23	7,2
İstanbul Üniversitesi	21	6,6
Sakarya/Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	19	6,0
Anadolu Üniversitesi	16	5,0
Atatürk Üniversitesi	16	5,0
Selçuk Üniversitesi	15	4,7
Süleyman Demirel Üniversitesi	15	4,7
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	11	3,4
Balıkesir Üniversitesi	10	3,1
Mersin Üniversitesi	10	3,1
Karadeniz Teknik Üniversitesi	9	2,8
Ankara Üniversitesi	8	2,5
Necmettin Erbakan Üniversitesi	6	1,9
Adnan Menderes Üniversitesi	6	1,9
Yıldız Teknik Üniversitesi	6	1,9

İnönü Üniversitesi	5	1,6
Marmara Üniversitesi	5	1,6
Trakya Üniversitesi	5	1,6
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	5	1,6
ODTÜ	5	1,6
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	4	1,3
Diğer Üniversiteler	45	14,1
Toplam	319	100,0

Araştırma kapsamındaki tezlerin hangi enstitüde yapıldığını belirlemek için ise tablo 4 hazırlanmıştır. Bu kapsamda 9 farklı enstitüde tez çalışması yapıldığı ve bu enstitüler içinde Sosyal Bilimler Enstitüsünün (%81,5) çok büyük bir farkla önde olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 4-Doktora Tezlerinin Yayınlandıkları Enstitüye Göre Dağılımları

Enstitü	N	%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	260	81,5
Fen Bilimler Enstitüsü	27	8,5
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	17	5,3
Lisansüstü Eğitim Bilimleri Enstitüsü	7	2,2
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	4	1,3
Diğer Enstitüler	4	1,3
Toplam	319	100,0

Yayımlanan tezlerin ana bilim dalına göre dağılımları ise tablo 5 yer almaktadır. Tablo incelendiğinde bu kapsamda tezlerin %36,7'sinin Turizm ve Turizm işletmeciliği Anabilim dalları kapsamında yazıldığı gözlemlenmiştir.

Tablo 5-Doktora Tezlerinin Yayınlandıkları Anabilim Dalına Göre Dağılımları

Anabilim Dalı	N	%
Turizm/Turizm İşletmeciliği ABD	117	36,7
İşletme/İktisat ABD	80	25,1
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik ABD	26	8,2
Coğrafya ABD	18	5,6
Eğitim Bilimleri/Turizm İşletmeciliği Eğitimi ABD	13	4,1
Mimarlık/Peyzaj Mimarlığı ABD	19	6,0
Spor Yöneticiliği/Beden Eğitimi ve Spor/Öğretmenliği ABD	5	1,6
Sağlık Yönetimi ABD	3	0,9
Sosyoloji ABD	3	0,9
Şehir ve Bölge Planlama ABD	4	1,3
Kamu Yönetimi/Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD	5	1,6
Diğer ABD	26	8,2
Toplam	319	100,0

Turizm ile ilgili hazırlanan tezlerin yazım dilleriyle ilgili bilgiler tablo 6'da belirtilmiştir. Bu kapsamda tezlerin %95'inin Türkçe olarak yayımlandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 6-Doktora Tezlerinin Yayınlandıkları Dile Göre Dağılımları

Dil	N	%
Türkçe	303	95,0
İngilizce	16	5,0
Toplam	319	100,0

Araştırma kapsamında incelenen tezlerin sayfa sayıları tablo 7'de gösterilmektedir. Tezlerin sayfa sayıları 150'den az, 151-200 arası,201-250 arası,251-300 arası ve 301'den fazla olmak üzere beş farklı aralıkta incelenmiştir. Tablo incelendiğinde 201-250 sayfa sayısı aralığına sahip tezlerin %30,4'lük bir orana sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 7-Doktora Tezlerinin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımları

Sayfa Sayısı	N	%
150 sayfa ve daha az	35	11,0
151-200 sayfa	75	23,5
201-250 sayfa	97	30,4
251-300 sayfa	52	16,3
301 sayfa ve daha fazla	60	18,8
Toplam	319	100,0

Tablolar tezlerde kullanılan sayıların veya listelenmiş verilerin daha okunabilir olmasına yardımcı olur. Hazırlanan tablolarda ham veriler veya değişkenler arasındaki ilişkiler gösterilir. Bu amaçla hazırlanan tabloların dağılımını göstermek için tablo 8 hazırlanmıştır. Tabloda sayı aralıkları 20'den az, 21-40 arası, 41-60 arası, 61-80 arası ve 81'den fazla olmak üzere beş farklı aralıkta incelenmiştir. Araştırma kapsamında incelenen tezlerde en çok tercih edilen tablo aralığı %39,4'lük bir oran ile 21-40 sayı aralığı olduğu belirlenmiştir.

Tablo 8-Doktora Tezlerinin Tablo Sayılarına Göre Dağılımları

Tablo Sayısı	N	%
20 tablo ve daha az	67	21,0
21-40 arası tablo	126	39,5
41-60 arası tablo	68	21,3
61-80 arası tablo	33	10,3
81 tablo ve daha fazla	25	7,8
Toplam	319	100,0

Tez araştırmalarında örneklem olarak belirlenen grupları belirlemek için de tablo 9 hazırlanmıştır. Aşağıda yer alan tablo incelendiğinde *turizm/tourism* içerikli tezlerin örnekleme grubundan en büyük oran (%27,9) "yerel halk, sporcular ve öğrenciler" tarafından oluşturulan kesim olduğu anlaşılmaktadır. İkinci sırada ise %21,6'lık oran ile otel, SATO, STK ve meslek grupları tarafından oluşturduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 9-Doktora Tezlerinin Örnekleme Göre Dağılımları

Örneklem	N	%
Turistler (Yerli, Yabancı, Engelli vb.)	51	16,0
Yerel Halk, Sporcular, Öğrenciler	89	27,9
Kurumlar (Otel, SATO, STK ve Mesleki Örgütler)	69	21,6
Yöneticiler, Girişimciler, Uzmanlar, Akademisyenler	49	15,4
Yöneticiler/Girişimciler	17	5,3
İkincil Veriler	10	3,1
Diğer	33	10,6
Toplam	319	100,0

Araştırma kapsamındaki tezlerde tercih edilen araştırma yöntemleri ile ilgili verilerin dağılımları tablo 10'da gösterilmiştir. Buna göre 2010-2020 yılları arasında hazırlanan tezlerin yarıdan fazlasında (%53,6) nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Nicel araştırma yöntemleri ile hazırlanan tezlerin oranı, % 19,1, karma yöntemlerin oranı da % 17,9 olarak belirlenmiştir. Geri kalan tez araştırmalarında ise diğer araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır.

Tablo 10: Doktora Tezlerinin Kullanılan Yönteme Göre Dağılımları

Yöntem	N	%
Nicel	61	19,1
Nitel	171	53,6
Karma	57	17,9
Diğer	30	9,4
Toplam	319	100,0

Tezlerin yayım yıllarıyla örneklem grupları arasındaki ilişki incelendiğinde en fazla çalışılan örneklem grubunun yerel halk, sporcular ve öğrencilerden oluşturduğu gözlemlenmiştir. Son iki yılda uzmanlar ve

akademisyenlerin örneklem olarak alındığı çalışmalarda da oransal bir artış olduğu elde edilen bulgular arasındadır. Söz konusu veriler tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11-Doktora Tezlerinin Yayım Yılı ile Örneklemi Arasındaki İlişki

Yıl		Örneklem							Toplam
		Turistler (Yerli, Yabancı, Engelli vb.)	Yerel Halk, Sporcular, Öğrenciler	Kurumlar (Otel, SATO, STK ve Mesleki Örgütler)	Uzmanlar, Akademisyenler	Yöneticiler/ Girişimciler	İkincil Veriler	Diğer	
2010	N	3	2	5	5	2	5	0	22
	%	13,6	9,1	22,7	22,7	9,1	22,7	0	100,0
2011	N	3	3	8	3	0	0	0	17
	%	17,6	17,6	47,1	17,6	0	0	0	100,0
2012	N	3	1	2	1	1	0	0	8
	%	37,5	12,5	25,0	12,5	12,5	0	0	100,0
2013	N	2	6	5	4	0	0	0	17
	%	11,8	35,3	29,4	23,5	0	0	0	100,0
2014	N	7	6	3	4	2	2	0	24
	%	29,2	25,0	12,5	16,7	8,3	8,3	0	100,0
2015	N	6	6	10	0	2	0	0	24
	%	25,0	25,0	41,7	0	8,3	0	0	100,0
2016	N	2	7	2	8	1	1	0	21
	%	9,5	33,3	9,5	38,1	4,8	4,8	0	100,0
2017	N	10	11	7	4	4	1	0	37
	%	27,0	29,7	18,9	10,8	10,8	2,7	0	100,0
2018	N	2	26	7	3	1	0	1	40
	%	5,0	65,0	17,5	7,5	2,5	0,	2,5	100,0
2019	N	9	10	13	11	3	0	0	46
	%	19,6	21,7	28,3	23,9	6,5	0	0	100,0
2020	N	4	11	7	6	1	1	0	30
	%	13,3	36,7	23,3	20,0	3,3	3,3	0	100,0
Toplam	N	51	89	69	49	17	10	1	286
	%	17,8	31,1	24,1	17,1	5,9	3,5	0,3	100,0

Tezlerin yayım yılları ile enstitüleri arasındaki ilişkiye dair bulgulara tablo 12’de yer verilmiştir. Söz konusu bulgular incelendiğinde yıllar itibariyle %81,5’lik oranla en fazla sosyal bilimler enstitüsünün kapsamında yayım yapıldığı, bu kapsamdaki tezlerin ise 2017 yılında yoğunlaştığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 12-Doktora Tezlerinin Yayım Yılı İle Enstitüleri Arasındaki İlişki

Yıl		Enstitü						Toplam
		Sosyal Bilimler Enstitüsü	Fen Bilimler Enstitüsü	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Lisansüstü Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Sağlık Bilimleri Enstitüsü	Diğer Enstitüler	
2010	N	21	2	4	0	0	0	27

	%	77,8	7,4	14,8	0	0	0	100,0
2011	N	14	1	2	0	1	0	18
	%	77,8	5,6	11,1	0	5,6	0	100,0
2012	N	8	0	1	0	0	0	9
	%	88,9	0	11,1	0	0	0	100,0
2013	N	14	3	3	0	0	0	20
	%	70,0	15,0	15,0	0	0	0	100,0
2014	N	23	3	2	0	1	0	29
	%	79,3	10,3	6,9	0	3,4	0	100,0
2015	N	22	2	2	0	0	2	28
	%	78,6	7,1	7,1	0	0	7,1	100,0
2016	N	20	3	2	0	1	0	26
	%	76,9	11,5	7,7	0	3,8	0	100,0
2017	N	37	2	0	0	0	1	40
	%	92,5	5,0	0	0	0	2,5	100,0
2018	N	39	4	0	0	1	0	44
	%	88,6	9,1	0	0	2,3	0	100,0
2019	N	41	3	1	3	0	0	48
	%	85,4	6,3	2,1	6,3	0	0	100,0
2020	N	21	4	0	4	0	1	30
	%	70,0	13,3	0	13,3	0	3,3	100,0
Toplam	N	260	27	17	7	4	4	319
	%	81,5	8,5	5,3	2,2	1,3	1,3	100,0

Doktora tezlerinin yayım yılları ile ana bilim dalları arasındaki ilişkiye dair veriler tablo 13'te belirtilmiştir. Bu veriler kapsamında Turizm ve Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı çatısı altındaki tezlerin (%36,7) ağırlıklı olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 13-Doktora Tezlerinin Yayım Yılı ile Anabilim Dalları Arasındaki İlişki

Yıl	Anabilim Dalı													Toplam
	Turizm/Turizm İşletmeciliği ABD	İşletme/İktisat ABD	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik ABD	Coğrafya ABD	Eğitim Bilimleri/Turizm İşletmeciliği Eğitimi ABD	Mimarlık/Peyzaj Mimarlığı ABD	Spor Yön./Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi ABD	Sağlık Yönetimi ABD	Sosyoloji ABD	Şehir ve Bölge Planlama ABD	Kamu Yön./Siyaset Bilimi ve Kamu Yön. ABD	Diğer ABD		
2010	N	4	8	5	0	3	1	1	0	1	1	0	3	27
	%	14,8	29,6	18,5	0	11,1	3,7	3,7	0	3,7	3,7	0	11,1	100,0
2011	N	1	6	1	4	1	1	1	0	0	0	0	3	18
	%	5,6	33,3	5,6	22,2	5,6	5,6	5,6	0	0	0	0	16,7	100,0
2012	N	2	3	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	9
	%	22,2	33,3	11,1	11,1	11,1	0	0	0	0	0	0	11,1	100,0
2013	N	3	8	1	1	3	3	0	0	0	0	0	1	20
	%	15,0	4,0	5,0	5,0	15,0	15,0	0	0	0	0	0	5,0	100,0
2014	N	7	8	4	2	1	2	0	1	0	1	1	2	29
	%	24,1	27,6	13,8	6,9	3,4	6,9	0	3,4	0	3,4	3,4	6,9	100,0
2015	N	7	8	2	1	2	1	0	0	1	1	2	3	28

	%	25,0	28,6	7,1	3,6	7,1	3,6	0	0	3,6	3,6	7,1	10,7	100,0
2016	N	9	5	4	0	2	2	1	0	1	0	0	2	26
	%	34,6	19,2	15,4	0	7,7	7,7	3,8	0	3,8	0	0	7,7	100,0
2017	N	15	12	3	2	0	2	1	0	0	0	1	4	40
	%	37,5	30,0	7,5	5,0	0	5,0	2,5	0	0	0	2,5	10,0	100,0
2018	N	19	12	4	2	0	2	1	1	0	0	0	3	44
	%	43,20	27,3	9,1	4,5	0	4,5	2,3	2,3	0	0	0	6,8	100,0
2019	N	32	6	1	2	0	2	0	1	0	1	1	2	48
	%	66,70	12,5	2,1	4,2	0	4,2	0	2,1	0	2,1	2,1	4,2	100,0
2020	N	18	4	0	3	0	3	0	0	0	0	0	2	30
	%	60,00	13,3	0	10,0	0	10,0	0	0	0	0	0	6,7	100,0
Toplam	N	117	80	26	18	13	19	5	3	3	4	5	26	319
	%	36,7	25,1	8,2	5,60	4,1	6,0	1,6	0,9	0,9	1,3	1,6	8,2	100,0

Tezlerin yayım yılları ile dilleri arasındaki ilişki incelendiğinde tamamına yakınının (%95) Türkçe olarak yayımlandığı görülmektedir. İngilizce olarak yayımlanan tez sayısında 2015 yılında artış olduğu da elde edilen veriler arasındadır. Söz konusu veriler tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14-Doktora Tezlerinin Yayım Yılları ile Yayım Dilleri Arasındaki İlişki

Yıl	Dil		Toplam	
	Türkçe	İngilizce		
2010	N	26	1	27
	%	96,3	3,7	100,0
2011	N	18	0	18
	%	100,0	0	100,0
2012	N	9	0	9
	%	100	0	100,0
2013	N	20	0	20
	%	100	0	100,0
2014	N	28	1	29
	%	96,6	3,4	100,0
2015	N	24	4	28
	%	85,7	14,3	100,0
2016	N	24	2	26
	%	92,30	7,7	100,0
2017	N	37	3	40
	%	92,5	7,5	100,0
2018	N	42	2	44
	%	95,5	4,5	100,0
2019	N	45	3	48
	%	93,8	6,3	100,0
2020	N	30	0	30
	%	100,0	0	100,0
Toplam	N	303	16	319
	%	95,0	5,0	100,0

Tezlerin yayım yıllarına göre sayfa sayıları incelendiğinde 201-250 sayfa aralığındaki tez sayısının diğer sayfa aralıklarına göre daha fazla olduğu bilgisine ulaşılmıştır. 150 sayfadan daha az yazılmış tezlerin oransal olarak 2015 yılında, 301 sayfadan fazla yazılmış tezlerin ise oransal olarak 2012 yılında diğer yıllara göre ağırlıklı olduğu görülmektedir. Söz konusu veriler tablo 15'de gösterilmiştir.

Tablo 15-Doktora Tezlerinin Yayım Yılları ile Sayfa Sayıları Arasındaki İlişki

Yıl		Sayfa Sayısı					Toplam
		150 sayfa ve daha az	151-200 sayfa	201-250 sayfa	251-300 sayfa	301 sayfa ve daha fazla	
2010	N	3	6	8	7	3	27
	%	11,1	22,2	29,6	25,9	11,1	100,0
2011	N	3	6	4	3	2	18
	%	16,7	33,3	22,2	16,7	11,1	100,0
2012	N	0	1	0	3	5	9
	%	0	11,1	0	33,3	55,6	100,0
2013	N	3	4	5	5	3	20
	%	15,0	20,0	25,0	25,0	15,0	100,0
2014	N	3	5	14	2	5	29
	%	10,3	17,2	48,3	6,9	17,2	100,0
2015	N	5	6	8	5	4	28
	%	17,9	21,4	28,6	17,9	14,3	100,0
2016	N	5	8	6	6	1	26
	%	19,2	30,8	23,1	23,1	3,8	100,0
2017	N	2	9	14	1	14	40
	%	5,0	22,5	35,0	2,5	35,0	100,0
2018	N	3	9	15	8	9	44
	%	6,8	20,5	34,1	18,2	20,5	100,0
2019	N	5	12	18	7	6	48
	%	10,4	25,0	37,5	14,6	12,5	100,0
2020	N	3	9	5	5	8	30
	%	10,0	30,0	16,7	16,7	26,7	100,0
Toplam	N	35	75	97	52	60	319
	%	11,0	23,5	30,4	16,3	18,8	100,0

Tezlerin yayım yılları ile araştırma yöntemleri arasındaki bağlantı tablo 16'da verilmiştir. Elde edilen veriler kapsamında yıllar itibarıyla en fazla kullanılan yöntemin nitel yöntemler olduğu orta çıkmıştır. Nitel yöntemlerin en yoğun kullanıldığı yıl ise 2019 yılıdır.

Tablo 16-Doktora Tezlerinin Yayım Yılları ile Araştırma Yöntemleri Arasındaki İlişki

Yıl		Yöntem				Toplam
		Nitel	Nitel	Karma	Diğer	
2010	N	7	10	5	5	27
	%	25,9	37,0	18,5	18,5	100,0
2011	N	6	9	2	1	18
	%	33,3	50	11	5,6	100,0
2012	N	2	3	3	1	9
	%	22,2	33,3	33,3	11,1	100,0
2013	N	1	11	5	3	20
	%	5,0	55,0	25,0	15,0	100,0
2014	N	4	16	4	5	29
	%	13,8	55,2	13,8	17,2	100,0
2015	N	3	16	5	4	28
	%	10,7	57,1	17,9	14,3	100,0

2016	N	5	15	3	3	26
	%	19,2	57,7	11,5	11,5	100,0
2017	N	9	20	8	3	40
	%	22,5	50,0	20,0	7,5	100,0
2018	N	10	20	11	3	44
	%	22,7	45,5	25,0	6,8	100,0
2019	N	6	35	5	2	48
	%	12,5	72,9	10,4	4,2	100,0
2020	N	8	16	6	0	30
	%	26,7	53,0	20,0	0	100,0
Toplam	N	61	171	57	30	319
	%	19,1	53,6	17,9	9,4	100,0

Tezlerin enstitüleri ile danışman unvanları arasındaki bağlantı incelendiğinde Profesör unvanına sahip danışmanların tüm enstitülerde %62,1 oranla ağırlıklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu veriler tablo 17'de gösterilmiştir.

Tablo 17-Doktora Tezlerinin Enstitüleri ile Danışman Unvanları Arasındaki İlişki

Enstitü		Unvan			
		Prof. Dr.	Doç. Dr.	Dr. Öğr. Üyesi	Toplam
Sosyal Bilimler Enstitüsü	N	157	80	23	260
	%	60,4	30,8	8,8	100,0
Fen Bilimler Enstitüsü	N	16	6	5	27
	%	59,3	22,2	18,5	100,0
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	N	14	3	0	17
	%	82,4	17,6	0	100,0
Lisansüstü Eğitim Bilimleri Enstitüsü	N	4	2	1	7
	%	57,1	28,6	14,3	100,0
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	N	4	0	0	4
	%	100,0	0	0	100,0
Diğer Enstitüler	N	3	1	0	4
	%	75,0	25,0	0	100,0
Toplam	N	198	92	29	319
	%	62,1	28,8	9,1	100,0

Araştırma kapsamındaki tezlerin enstitüleri ile örneklemi arasındaki korelasyon incelendiğinde Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Fen Bilimleri Enstitüsü kapsamında yazılan tezlerde yerel halk, sporcular ve öğrencilerden oluşan örneklem grubuyla daha fazla çalışıldığı dikkat çekmektedir. Eğitim Bilimleri Enstitüsü kapsamında yayımlanan doktora tezlerinde ise en fazla örneklem oluşturan grup uzmanlar ve akademisyenlerden oluşmaktadır. Söz konusu veriler tablo 18'de gösterilmiştir.

Tablo 18-Doktora Tezlerinin Enstitüleri İle Örneklemeleri Arasındaki İlişki

Enstitü	Örneklem								
		Turistler (Yerli, Yabancı, Engelli vb.)	Yerel Halk, Sporcular, Öğrenciler	Kurumlar (Otel, SATO, STK ve Mesleki Örgüt)	Uzmanlar, Akademisyenler	Yöneticiler/ Girişimciler	İkincil Veriler	Diğer	Toplam
Sosyal Bilimler Enstitüsü	N	49	65	63	38	8	10	0	233
	%	21,0	27,9	27,0	16,3	3,4	4,3	0	100,0
Fen Bilimler Enstitüsü	N	1	19	0	1	5	0	1	27
	%	3,7	70,4	0	3,7	18,5	0	3,7	100,0
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	N	1	1	1	8	0	0	0	11
	%	9,1	9,1	9,1	72,7	0	0	0	100,0
Lisansüstü Eğitim Bilimleri Enstitüsü	N	0	1	3	0	3	0	0	7
	%	0	14,3	42,9	0	42,9	0	0	100,0
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	N	0	2	0	2	0	0	0	4
	%	0	50,0	0	50,0	0	0	0	100,0
Diğer Enstitüler	N	0	1	2	0	1	0	0	4
	%	0	25,0	50,0	0	25,0	0	0	100,0
Toplam	N	51	89	69	49	17	10	1	286
	%	17,8	31,1	24,1	17,1	5,9	3,5	0,3	100,0

Tezlerin yayımlandıkları enstitü ile araştırma yöntemleri arasındaki korelasyon incelendiğinde nitel araştırma yöntemlerinin tüm enstitülerde daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Söz konusu veriler tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 19-Doktora Tezlerinin Enstitüleri İle Araştırma Yöntemleri Arasındaki İlişki

Enstitü	Yöntem					
		Nitel	Nitel	Karma	Diğer	Toplam
Sosyal Bilimler Enstitüsü	N	49	138	49	24	260
	%	18,8	53,1	18,8	9,2	100,0
Fen Bilimler Enstitüsü	N	6	17	4	0	27
	%	22,2	63,0	14,8	0	100,0
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	N	2	6	3	6	17
	%	11,8	35,3	17,6	35,3	100,0
Lisansüstü Eğitim Bilimleri Enstitüsü	N	3	4	0	0	7
	%	42,9	57,1	0	0	100,0
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	N	1	3	0	0	4
	%	25,0	75,0	0	0	100,0
Diğer Enstitüler	N	0	3	1	0	4
	%	0	75,0	25,0	0	100,0
Toplam	N	61	171	57	30	319
	%	19,1	53,6	17,9	9,4	100,0

Tezlerin danışman unvanları ile anabilim dalları arasındaki bağlantıyı tespit etmek amacıyla tablo 20 hazırlanmıştır. Bu kapsamda Profesör ve Doçent unvanına sahip tez danışmanlarının Turizm/Turizm İşletmeciliği Anabilim dallarında, Dr. Öğretim Üyesi unvanına sahip danışmanların ise İktisat/İşletme Anabilim Dalında daha aktif oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 20-Doktora Tezlerinin Danışman Unvanları İle Anabilim Dalları Arasındaki İlişki

Unvanı	Anabilim Dalı													
	Turizm/Turizm İşletmeciliği ABD	İşletme/İktisat ABD	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik ABD	Coğrafya ABD	Eğitim Bilimleri/Turizm İşletmeciliği Eğitimi ABD	Mimarlık/Peyzaj Mimarlığı ABD	Spor Yön./Beden Eğitimi ve Spor Öğret. ABD	Sağlık Yönetimi ABD	Sosyoloji ABD	Şehir ve Bölge Planlama ABD	Kamu Yön./Siyaset Bilimi ve Kamu Yön. ABD	Diğer ABD	Toplam	
Prof. Dr.	N	74	46	13	13	11	14	4	2	2	1	3	15	198
	%	37,4	23,2	6,6	6,6	5,6	7,1	2,0	1,0	1,0	0,5	1,5	7,6	100,0
Doç. Dr.	N	37	36	8	4	2	3	0	1	1	2	1	7	92
	%	40,2	28,3	8,7	4,3	2,2	3,3	0	1,1	1,1	2,2	1,1	7,6	100,0
Dr. Öğr. Üyesi	N	6	8	5	1	0	2	1	0	0	1	1	4	29
	%	20,7	27,6	17,2	3,4	0	6,9	3,4	0	0	3,4	3,4	13,8	100,0
Toplam	N	117	80	26	18	13	19	5	3	3	4	5	26	319
	%	36,7	25,1	8,2	5,6	4,1	6,0	1,6	0,9	0,9	1,3	1,6	8,2	100,0

Danışman unvanları ile örneklem arasındaki ilişki incelendiğinde Profesörlerin ve Doçentlerin en çok çalıştıkları örneklem grubunun yerel halk, sporcular ve öğrenciler daha sonrada kurumlardan oluştuğu görülmektedir. Dr. Öğretim Üyelerinin ise en çok yerel halk, sporcular ve öğrenciler daha sonrada yönetici ve girişimcilerle çalışılan tezlerde danışmanlık yaptıkları gözlemlenmiştir. Söz konusu veriler tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21- Doktora Tezlerinin Danışman Unvanları İle Örneklem Arasındaki İlişki

Unvan	Örneklem								Toplam
	Turistler (Yerli, Yabancı, Engelli vb.)	Yerel Halk, Sporcular, Öğrenciler	Kurumlar (Otel, SATO, STK ve Mesleki Örgütler)	Uzmanlar, Akademisyenler	Yöneticiler/Girişimciler	İkincil Veriler	Diğer		
Prof. Dr.	N	29	56	47	31	9	8	0	180
	%	16,1	31,1	26,1	17,2	5,0	4,4	0	100,0
Doç. Dr.	N	18	25	19	16	3	1	1	83
	%	21,7	30,1	22,9	19,3	3,6	1,2	1,2	100,0
Dr. Öğr. Üyesi	N	4	8	3	2	5	1	0	23
	%	17,4	34,8	13,0	8,7	21,7	4,3	0	100,0
Toplam	N	51	89	69	49	17	10	1	286
	%	17,8	31,1	24,1	17,1	5,9	3,5	0,3	100,0

Tezlerin danışman unvanları ve araştırma yöntemleri arasındaki bağlantıya tablo 22’de yer verilmiştir. Söz konusu verilere göre tezlerde tez danışmalarının geneli nitel araştırma yöntemlerini tercih etmişlerdir. Daha sonra sırasıyla nicel ve karma yöntemlerin tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 22-Doktora Tezlerini Danışmanlarının Unvanları ile Araştırma Yöntemleri Arasındaki İlişki

Unvan		Yöntem				Toplam
		Nicel	Nitel	Karma	Diğer	
Prof. Dr.	N	39	106	36	17	198
	%	19,7	53,5	18,2	8,6	100
Doç. Dr.	N	17	51	16	8	92
	%	18,5	55,4	17,4	8,7	100
Dr. Öğr. Üyesi	N	5	14	5	5	29
	%	17,2	48,3	17,2	17,2	100
Toplam	N	61	171	57	30	319
	%	19,1	53,6	17,9	9,4	100

Tezlerin enstitüleri ile dili arasındaki ilişki incelendiğinde hem Türkçe hem de İngilizce olarak yazılmış tezlerin en fazla Sosyal Bilimler Enstitüsü çatısı altında toplandığı gözlemlenmektedir. Enstitü ve tez dili arasındaki ilişki tablo 23’de belirtilmiştir.

Tablo 23-Doktora Tezlerinin Enstitüleri ile Yayın Dilleri Arasındaki İlişki

Enstitü		Tezin Yayın Dili		Toplam
		Türkçe	İngilizce	
Sosyal Bilimler Enstitüsü	N	250	10	260
	%	96,2	3,8	100,0
Fen Bilimler Enstitüsü	N	25	2	27
	%	92,6	7,4	100,0
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	N	15	2	17
	%	88,2	11,8	100,0
Lisansüstü Eğitim Bilimleri Enstitüsü	N	7	0	7
	%	100,0	0	100,0
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	N	4	0	4
	%	100,0	0	100,0
Diğer Enstitüler	N	2	2	4
	%	50,0	50,0	100,0
Toplam	N	303	16	319
	%	95,0	5,0	100,0

Tezlerin enstitüleri ile sayfa sayıları arasındaki bağlantıya dair veriler tablo 24’te verilmiştir. Bu veriler incelendiğinde hem Sosyal Bilimler Enstitüsü hem de Fen Bilimleri Enstitüsü kapsamında yazılmış olan tezlerin ağırlıklı olarak 201-250 sayfa aralığında yer aldığı bilgisine ulaşılmıştır.

Tablo 24- Doktora Tezlerinin Enstitüleri İle Sayfa Sayıları Arasındaki İlişki

Enstitü		Sayfa Sayısı					Toplam
		150 ve daha az	151-200 sayfa	201-250 sayfa	251-300 sayfa	301 ve daha fazla	
Sosyal Bilimler Enstitüsü	N	29	62	79	38	52	260
	%	11,2	23,8	30,4	14,6	20,0	100,0
Fen Bilimler Enstitüsü	N	3	6	8	6	4	27
	%	11,1	22,2	29,6	22,2	14,8	100,0
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	N	2	2	5	5	3	17
	%	11,8	11,8	29,4	29,4	17,6	100,0
Lisansüstü Eğitim Bilimleri Enstitüsü	N	0	3	2	2	0	7
	%	0	42,9	28,6	28,6	0	100,0
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	N	0	1	2	1	0	4
	%	0	25,0	50,0	25,0	0	100,0
Diğer Enstitüler	N	1	1	1	0	1	4

	%	25,0	25,0	25,0	0	25,0	100,0
Toplam	N	35	75	97	52	60	319
	%	11,0	23,5	30,4	16,3	18,8	100,0

Tez danışmanlarının unvanları ile tez dili arasındaki korelasyon tablo 25'te gösterilmiştir. Bu bağlamda Profesörlerin hem Türkçe hem de İngilizce olarak yazılmış tezlerde Doçent ve Dr. Öğretim Üyelerinden daha fazla teze danışmanlık yaptıkları gözlemlenmektedir.

Tablo 25- Doktora Tezlerinin Danışman Unvanları İle Yayın Dilleri Arasındaki İlişki

Unvanı		Dil		Toplam
		Türkçe	İngilizce	
Prof. Dr.	N	190	8	198
	%	96,0	4,0	100,0
Doç. Dr.	N	85	7	92
	%	92,4	7,6	100,0
Dr. Öğr. Üyesi	N	28	1	29
	%	96,6	3,4	100,0
Toplam	N	303	16	319
	%	95,0	5,0	100,0

6. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada 2010-2020 yılları arasında yayımlanmış, tez başlığında “turizm” ve ya “tourism” ifadesi bulunan doktora tezlerine yönelik bibliyometrik bir çalışma yapılmıştır. Araştırma kapsamına giren tezler incelendiğinde elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir;

Tezlerin yıllara göre sınıflandırması incelendiğinde en fazla 2019 (%15) ve en az 2012(%2,8) yılında yayın yapıldığı gözlemlenmiştir. Söz konusu artış yıllar itibariyle turizm alanında eğitim veren üniversite ve yetişmiş akademisyen sayısındaki artışa bağlanabilir.

Tezler danışmanlarına göre tasnif edildiğinde profesörlerin danışmanlığında yürütülen tezlerin % 62,1'lik oranla ağırlıklı olduğu ortaya çıkmıştır. Özçoban (2020) çalışmasında, mevcut çalışmayı destekleyecek şekilde lisans üstü tezlerde danışman unvanları açısından profesörlerin ağırlıklı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırma kapsamındaki tezlerin üniversitelere yönelik inceleme yapıldığında çalışmaların 68 farklı üniversite bünyesinde yayımlanmış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu üniversiteler arasında Akdeniz Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi ilk sıradadır.

Tezler yayımlandıkları enstitüye göre sınıflandırılmıştır. Çalışmaların %81,5'lik oranla “Sosyal Bilimler Enstitüsü” yapıldığında sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca tezlerin 9 farklı enstitü kapsamında yayımlandığı gözlemlenmiştir. Bu kapsamda turizm alanının çok disiplinli yapısını daha da güçlendiği kanısına varılabilir. Bu yönüyle araştırma sonucunun Tayfun vd. (2016)'in çalışmalarıyla örtüştüğü görülmektedir.

Çalışmaların anabilim dalları incelendiğinde ağırlıklı olarak (%36,7) Turizm/Turizm İşletmeciliği Anabilim dalı kapsamında yayımlandıkları görülmektedir. Bu kapsamda ulaşılan sonuçlar Özçoban (2020) çalışmasını destekler niteliktedir.

Araştırılan i tezlerin tamamına yakını (%95) Türkçe olarak yayımlanmıştır, sayfa sayıları 201-250 (%30,4) sayfa aralığında ve tablo sayıları 21-40 (%39,5) aralığındadır.

Tezlerin genelinde yerel halk, öğrenciler ve sporculardan oluşan örneklem gruplarıyla daha fazla çalışılmıştır. Ancak son iki yıldır uzmanlar ve akademisyenlerle çalışılan tez sayısında da artış olduğu görülmektedir.

Tezlerin yarısından fazlasında (%53,6) nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. Nitel araştırmalar, istatistikler veya başka sayısal araçlar olmadan bulguların üretildiği araştırmalar olarak tanımlanabilir (Altunışık, 2012: 304). Özellikle sosyal bilimler alanında pozitivist yaklaşım gereği istatistikler ve rakamların gerçeği daha doğru yansıttığı görüşü hâkim olsa da nicel yöntemlerin olguları açıklamada yetersiz kaldığı görüşü de yadsınmaz (İslamoğlu ve Alınacı,2019:219). Ayrıca nitel araştırmalar genelleme yapmaktan

uzaktırlar ve araştırılan konuyu derinlemesine sentezlemeyi sağlarlar. Bu anlamda, tezlerde daha derinlemesine analiz yapmak için nitel yöntemlerin ağırlık kazanmaya başladığı söylenebilir.

Çalışma kapsamında farklı parametreler arasındaki ilişki incelendiğinde elde edilen sonuçlar ise şu şekilde özetlenebilir;

Profesör unvanına sahip akademisyenler tez sayısı olarak en çok (157) Sosyal Bilimler Enstitüsü, oransal olarak da (%100) en fazla Sağlık Enstitüsü kapsamındaki çalışmalarda danışmanlık yapmışlardır.

Sosyal Bilimler ve Fen Bilimleri Enstitüleri çatısı altında yazılmış tezlerde en fazla yerel halk, öğrenciler ve sporculardan oluşan örneklem gruplarıyla çalışılmıştır. Eğitim Bilimleri Enstitüsü kapsamında yazılan tezlerde ise uzmanlar ve akademisyenlerden oluşan örneklem grupları ağırlıklıdır.

Çalışmada 2010-2020 yılları arasında tez başlığında “turizm” ve “tourism” ifadeleri olan tezler incelenmiştir. Bu kapsamda ilerleyen yıllarda yapılacak olan bibliyometrik çalışmalar da tezlerin yıl aralıkları genişletilebilir ve farklı parametreler dahilinde irdelenebilir. Böylece akademik çalışma yapacak ve ya doktora tezi yazacak kişilerin turizm alanını daha geniş perspektiften görmesi sağlanabilir.

Kaynakça

- Afifi, G. M. H. (2009). *Tourism as the Subject of Doctoral Theses in Egypt, 1975– 2008*, Anatolia A International Journal of Tourism and Hospitality Research, 20(2), 387-400. Doi: 10.1080/13032917.2009.10518916
- Akkaşoğlu, S., Akyol, C., Ulama, Ş. & Zengin, B. (2019). *Tarım Turizmine Yönelik Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi*. Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 7(2), 1193-1218.
- Akgün, Z. (2020). *Turizmde Kadın İşgücü Örneğinde Yazılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bibliyometrik Bir Analiz*, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü e-Dergisi, 4(1), 137-145.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2012). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamaları*, 7. Baskı, Sakarya Yayıncılık, Adapazarı.
- Ayaz, N., & Türkmen, B. M. (2018). *Yöresel Yiyecekleri Konu Alan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi*. Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research, 2(1), 22-38. Doi: 10.32958/gastoria.411345.
- Aydın, B., (2017). *Bibliometrics Analysis Of Thesis About Food Beverage Industry Registered In Thesis Center Of Council Of Higher Education*, Journal of Multidisciplinary Academic Tourism. 2(1), 23-38. Doi: 10.31822/jomat.353951
- Aydın, B., & Aksöz, O. E. (2019). *Destinasyon Alanında Yayınlanmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili.*, Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 7(1), 615-636. Doi: 10.21325/jotags.2019.381.
- Bao, J. (2002). *Tourism Geography As The Subject Of Doctoral Dissertations In China, 1989-2000*, Tourism Geographies, 4(2), 148-152. Doi: 10.1080/14616680210124918
- Boylu, Y. & Arslan E.(2014). *Türkiye'deki Turizm Eğitiminin Rakamsal Gelişmeler Açısından Değerlendirilmesi*, Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi, (1), 79-97.
- Büyükşalvarcı, A., Keleş, H. (2019). *Turizm Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Açısından İncelenmesi*. Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 7(4), 2758-2773.
- Cevizkaya, G., İlsay, S. & Avcıkurt, C. (2014). *Turizm Alan Yazınında Engelliler ile İlgili Çalışmaların Bibliyometrik Profili*, Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi, (2), 101-108.
- Çolakoğlu, Ü., Altun, H.E. & Kıykaç, B. (2019). *Türkiye'deki Medikal Turizm Tezlerinin Bibliyometrik Profili (2008-2018)*, Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 30(2), 135-143. Doi: 10.17123/atad.636877.
- Denk, E. & Koşan, A. (2017). *Otel Mutfak Çalışanları Mesleki Eğitim Seviyeleri Ve Kariyer Hedeflerinin Ölçülmesi: Kış Koridoru Analizi*, Yorum-Yönetim-Yöntem Uluslararası Yönetim-Ekonomi ve Felsefe Dergisi, 5(1), 55-83.
- Demirbulat, Ö. G., & Tetik Dinç, N. (2017). *Sürdürülebilir Turizm Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili*. Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 14(2), 20-30.
- Demirkol, Ş. & Pelit, E. (2002). *Türkiye'deki Turizm Eğitim Sistemi ve Avrupa Birliği Sürecinde Olası Gelişmeler*, Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, (2): 125-146.

- Eren, E. (2020). *Turizm Eğitimi Veren Meslek Liselerinde Beceri Eğitimiyle İlgili Yaşanan Sorunların Bütüncül Bir Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Ergün, B. (2013). *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Verilen Kurumlardaki Hizmet Kalitesine Yönelik Bir Değerlendirme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Gharamaleki, M.R.E. (2011). *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Eğitimi Veren Kurumları Değerlendirmeleri İran –Türkiye Karşılaştırması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Goh, E. & King, B. (2020). *Four Decades (1980-2020) of Hospitality and Tourism Higher Education in Australia: Developments and Future Prospects*, Journal of Hospitality & Tourism Education, 32(4), 266-272. Doi: 10.1080/10963758.2019.1685892
- Gu, H., Kavanaugh, R. R & Cong, Y. (2007). *Empirical Studies of Tourism Education in China*, Journal of Teaching in Travel & Tourism, 7(1), 3-24. Doi: 10.1300/J172v07n01_02
- Isayeva,S., (2018). *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Akademik Motivasyon, Beklenti ve Algılarının Türkiye ve Polonya Eğitimi Kapsamında Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- İslamoğlu, A.H. & Alınacı, Ü. (2019). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri(SPSS Uygulamalı)*, İstanbul: Beta Yayınları
- Klaus J. M. A. (2000). *Commentary: Tourism geography as the subject of North American Doctoral dissertations and Master's theses, 1951-98*, Tourism Geographies, 2(2), 140-156, Doi: 10.1080/14616680050027860.
- Koseoglu, M., Rahimi, R., Okumuş, F. & Liu, J. (2016). *Bibliometric Studies İn Tourism*, Annals of Tourism Research, (61), 180-198. Doi: 10.1016/j.annals.2016.10.006
- Kozak, M. A. (2009). *Akademik Turizm Eğitimi Üzerine Bir Durum Analizi*, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (22), 1-20.
- Mevzuat, (2021). *Yükseköğretim Kanunu*, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>, E. Tarihi: 17.01.2021.
- Örnek N. & Karamustafa, K. (2020). *Turist Rehberliği Alanındaki Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analiz ile Değerlendirilmesi (1989-2019)*, Turist Rehberliği Dergisi, 3(2), 115-138.
- Özçoban, E. (2020). *İnanç Turizmi Alanında Yayımlanan Yüksek Lisans Ve Doktora Tezlerinin Bibliyometrik Analizi (1998-2019)*, Turkish Studies - Social, 15(3), 1363-1375. Doi:10.29228/TurkishStudies.41530
- Pritchard, A. (1969). *Statistical Bibliography or Bibliometrics?* Journal Of Documentation, 25(4), 348-349.
- Sünnetçioğlu, A., Yalçınkaya, P., Olcay, M., & Mercan, Ş. O. (2017). *Turizm Alanında Yazılmış Olan Gastronomiye İlişkin Tezlerin Bibliyometrik Profili*. Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 5(Special Issue 2), 345-354. Doi: 10.21325/jotags.2017.136
- Süt, A. (2014). *İslam ve Turizm İlişkisi*, Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 9(11), 479-497.
- Şalvarcı, S. & Aylan, F. K. (2019). *Analysis of PhD Dissertations in Tourism (2014- 2018)*, Journal of Gastronomy Hospitality and Travel, 2(1), 29-37. Doi: 10.33083/joghat.2019.12.
- Taşkın, M. (2006). *Ortaöğretim Turizm Eğitiminde Staj Ve İzmir İli Anadolu Otelcilik Turizm Meslek Liselerinde Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Tayfun, A., Küçükergin, F. N., Aysen, E., Eren, A., & Özekici, Y. K. (2016). *Turizm Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bibliyometrik Bir Analiz*. Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi, 1(1), 50-69.
- Tayfun, A., Ülker, M., Gökçe, Y., Tengilimoğlu, E., Sürücü, Ç. & Durmaz, M. (2018). *Turizm Alanında Yiyecek ve İçecek ile ilgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi*, Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 6(2), 523-547. Doi: 10.21325/jotags.2018.227.
- Tekin, Ö. A. (2016). *Türkiye'deki Lisansüstü Turizm Tezlerinde Odaklanılan Konular: 1984-2015*,Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 8(2), 175-187.
- Tuna, M., Başoda, A. ve Aylan, S. (2019). *OSYM 2019-YKS Turizm Ön Lisans ve Lisans Genel Yerleştirme İstatistikleri (2018 Kıyaslamalı)*, <https://tuader.org/2019/09/11/2019-yks-turizm-yerlestirme-istatistikleri/>, E. Tarihi: 24.01.2021.

- Türkoğlu, A. & Uça, S. (2011). *Türkiye’de Halk Eğitimi: Tarihsel Gelişimi, Sorunları ve Çözüm Önerileri*, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 2(2), 48-62.
- Tüylüoğlu, T. (2003). *Türkiye’de Turizm Eğitiminin Niteliği*, Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Unur, K. ve Köşker, H. (2015). *Türkiye’de Turizm Eğitimi ve Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizme Bakış Açılarına Yönelik Araştırmaların İncelenmesi*, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12(1), 44-71.
- UNWTO, (2008). *Glossary of Tourism Terms*, <https://www.unwto.org/glossary-tourism>, E. Tarihi: 17.01.2021.
- UNWTO, (2021). *Why Tourism*, <https://www.unwto.org/why-tourism> E. Tarihi: 17.01.2021.
- Ünlüöner, K. ve Boylu, Y. (2005). *Türkiye’de Yükseköğretim Düzeyindeki Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 3(12), 11-32.
- Üzümcü, T. P. ve Alyakut, Ö. (2017). *Eğitimciler, Sektör Temsilcileri ve Öğrenciler Perspektifinden Mesleki Turizm Eğitime Yönelik Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi*, Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi, 1(2): 67-84.
- Weiler, B., Moyle B. & C. ,McLennan,(2012). *Disciplines That Influence Tourism Doctoral Research the United States, Canada, Australia and New Zealand*, Annals of Tourism Research, 39(3), 1425–1445. Doi: 10.1016/j.annals.2012.12.009.
- Yayla, Ö., Silik, C. E. & Dülger, A. Ş. (2017). *Turizm Lisans ve Ön Lisans Eğitiminde 2017 Yılı Sayısal Değerlendirmeler*, Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 5(4), 47-58. Doi: 10.21325/jotags.2017.137.